

Zmiany w prawie spadkowym

W dniu 18 października 2015 r. weszła w życie niezbyt obszerna, lecz doniosła, a wręcz fundamentalna zmiana przepisów kodeksu cywilnego i kilku innych ustaw¹, dotycząca spadkobrania. Zmiana ta jest na tyle ważna dla (niestety) każdego, że opisywały ją nie tylko branżowe, kierowane do prawników, gazety i portale internetowe. Żeby uniknąć błędu ważne jest dość precyzyjne przedstawienie tego co się zmieniło, stąd uznaliśmy, że temat ten warto choć zwięźle poruszyć.

Na początku należy wyjaśnić i podkreślić, że nowych przepisów kodeksu cywilnego nie stosuje się w odniesieniu do spadków po osobach zmarłych do 18 października 2015 r. Dopiero spadkobranie w razie śmierci (tzw. otwarcie spadku), która miała miejsce tego dnia lub później będzie podlegała niżej wskazanej regule.

W stanie prawnym obowiązującym do 18 października br. spadkobierca mógł przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić. Na złożenie tego oświadczenia spadkobierca miał (ma) 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Po zmianie przepisów jest tak samo (w tej części). Istotna różnica pojawia się w sytuacji niezłożenia takiego oświadczenia (co w praktyce często miało miejsce). Do czasu zmiany art. 1015 kodeksu cywilnego w takiej sytuacji trzeba było przyjmować (z pewnymi wyjątkami), że spadek jest przyjęty wprost – czyli spadkobierca odpowiadał w całości za długi spadkodawcy, nawet jeżeli o nich wcześniej nie wiedział. Po zmianie tego artykułu brak oświadczenia spadkobiercy o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o tytule swego powołania spowoduje przyjęcie spadku z ograniczeniem odpowiedzialności za długi spadkowe do wartości spadku (tzw. czynnej - pomniejszonej o długi, netto).

Zmiana ta, korzystna dla spadkobierców, nie jest oczywiście korzystna dla wierzycieli. W przypadku zastosowania nowych przepisów nie będą mogli oni dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń w pełnej wysokości, zarówno z majątku spadkowego, jak i majątku osobistego spadkobiercy. Wierzyciele powinni zatem rozważyć dodatkowe zabezpieczenie swoich roszczeń, nie mogą już bowiem liczyć, jak w dotąd często się zdarzało, na pełną odpowiedzialność spadkobierców.

Poza tą zmianą, wprowadzone zostały nowe i zreformowane regulacje dotycząc kwestii sporządzania wykazu inwentarza oraz spisu inwentarza, jak też zabezpieczania spadku, które jednak mają dość hermetyczny, prawniczy charakter i nie będziemy w tym miejscu bliżej ich prezentować. Należy pamiętać jednak, że dla skorzystania z możliwości ograniczenia odpowiedzialności za długi potrzebne będzie prędzej czy później sporządzenie wykazu

---

¹ USTAWA z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2015 r., poz. 539).

inwentarza (w uproszczeniu - przez spadkobiercę przed sądem lub notariuszem) lub spisu inwentarza (w uproszczeniu - przez komornika).

Warto tu dodać, że choć zmiany dotyczyły wyłącznie kodeksu cywilnego, to zmiany, które wprowadzono mają zastosowanie także do m.in. zobowiązań podatkowych zmarłego. W tym zakresie bowiem ustawa Ordynacja podatkowa (art. 98) odsyła do zasad odpowiedzialności za długi spadkowe wynikających z kodeksu cywilnego.

Autor: Michał Wojciechowski, radca prawny, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy